

Alfred Nobel
University

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Голова вченої ради

Валентина ПАВЛОВА

« 19 » *листопада* 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Ректор

Сергій ХОЛОД

« 19 » *листопада* 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про політику відкритої науки
у Вищому навчальному закладі
«Університет імені Альфреда Нобеля»

м. Дніпро

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 3
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Мета та завдання Політики	5
3. Терміни і визначення	7
4. Принципи відкритої науки	8
5. Інфраструктура відкритої науки та механізми відкритого доступу	10
6. Управління відкритими дослідницькими даними	11
7. Ліцензування та авторське право	12
8. Академічна доброчесність і відтворюваність досліджень	14
9. Відповідальність структурних підрозділів	15
10. Моніторинг і оцінювання Політики відкритої науки	16
11. Прикінцеві положення	18
Лист реєстрації змін	20
Лист ознайомлення	21

 Alfred Nobel University	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 4
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Комплексна політика відкритої науки (далі – Політика) Вищого навчального закладу «Університет імені Альфреда Нобеля» (далі – Університет) є стратегічним документом, що визначає принципи, засади та механізми відкритості результатів наукової діяльності університетської спільноти. Відкрита наука розглядається Університетом як ключовий компонент сучасної дослідницької екосистеми, що сприяє демократизації доступу до знань, підвищенню прозорості академічних процесів, розвитку наукової співпраці та зміцненню міжнародної репутації.

1.2. Відкрита наука охоплює широкий спектр практик, включаючи відкритий доступ до публікацій, управління та відкритість дослідницьких даних, відкриті методології, відтворюваність досліджень, розвиток відкритих освітніх ресурсів, прозорість фінансування досліджень, а також формування культури академічної доброчесності.

1.3. В основі політики лежать міжнародні стандарти та рекомендації, зокрема:

- *Рекомендації ЮНЕСКО щодо відкритої науки (2021)*, що встановлюють глобальну рамку для національних та інституційних політик;
- *Будапештська ініціатива відкритого доступу (BOAI, 2002)*, яка закріплює понятійні засади відкритої наукової комунікації;
- *Декларація DORA щодо реформування системи наукової оцінки*, що наголошує на пріоритеті змісту дослідження над метриками видання;
- *Принципи COPE щодо етики рецензування та публікаційної діяльності*;
- *Рекомендації OASPA та DOAJ*, що визначають стандарти видань у відкритому доступі.

Політика також обґрунтована законодавством України, зокрема Законами «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», затвердженим Кабінетом Міністрів України «Національним планом щодо відкритої науки», а також нормативними документами Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО), що висувають вимоги до академічної доброчесності та прозорості результатів досліджень.

Університет усвідомлює свою роль як виробника, поширювача та зберігача наукових знань. Відповідальність за впровадження відкритої науки лежить не лише на адміністративних структурах, а й на кожному члені університетської спільноти — науковцях, викладачах, аспірантах, здобувачах, працівниках наукових лабораторій і редакцій наукових журналів.

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 5
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

1.4. Особливою умовою реалізації відкритої науки в Університеті є наявність:

- *інституційного репозиторію (ANU DSpace Repository)* з відкритим доступом для депонування публікацій і наукових даних;
- *п'яти періодичних наукових видань*, що працюють у відкритому доступі відповідно до стандартів DOAJ та OASPA;
- *цифрової інфраструктури збереження та підтримки відкритого доступу* (платформи, метадані, DOI, архівування).

Політика поширюється на всі форми результатів наукової діяльності:

- статті в журналах;
- матеріали конференцій;
- аналітичні та технічні звіти;
- дослідницькі дані та методики;
- освітні матеріали, що створені в межах наукових досліджень.

Таким чином, політика відкритої науки спрямована на формування сталої інституційної культури прозорості, відповідальності та міжнародної співпраці. Вона забезпечує не лише вільний доступ до результатів наукової діяльності, але й створює інструменти для підвищення наукової якості, репутаційного капіталу Університету та його внеску у світовий науковий простір.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПОЛІТИКИ

2.1. Метою Політики відкритої науки в Університеті імені Альфреда Нобеля є формування цілісної інституційної системи створення, зберігання, поширення та повторного використання результатів наукових досліджень на засадах відкритості, відповідальності, прозорості та академічної доброчесності. Політика спрямована на забезпечення сталого доступу до знань, створення сприятливого середовища для розвитку дослідницької діяльності, а також на інтеграцію Університету до міжнародного наукового простору через впровадження світових стандартів відкритої науки.

2.2. Відкрита наука в Університеті розглядається не лише як технологічна чи видавнича практика, але й як комплекс культурних, організаційних і нормативних принципів, що змінюють моделі наукової комунікації, способи управління даними та форми взаємодії науковців і суспільства. Таким чином, політика має як процедурний, так і стратегічний характер, оскільки сприяє посиленню довіри до науки, підвищенню якості досліджень, формуванню репутаційної наукової присутності Університету в Україні та за її межами.

Основні завдання політики включають:

 ANU Alfred Nobel University	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 6
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

2.3. *Забезпечення відкритого доступу до результатів наукових досліджень.* Університет створює умови для вільного, безкоштовного та сталого доступу до наукових публікацій, матеріалів конференцій, монографій, дослідницьких даних та освітніх ресурсів. Забезпечення відкритого доступу реалізується шляхом обов'язкового депонування матеріалів у інституційному репозитарії ANU DSpace Repository та підтримки діяльності наукових журналів Університету, що працюють за моделлю відкритого доступу.

2.4. *Сприяння академічній доброчесності та прозорості досліджень.* Політика відкритої науки передбачає дотримання принципів етичного отримання та використання даних, коректного цитування, відповідального авторства та чесних практик рецензування. Відкритість розглядається як механізм контролю якості, що забезпечує можливість перевірки, відтворення і підтвердження результатів.

2.5. *Розвиток культури управління дослідницькими даними.* Університет визначає управління даними як ключову складову наукового процесу. Формування навичок планування, документування, збереження, стандартизації та ліцензування даних забезпечує підвищення їхньої наукової цінності та придатності до повторного аналізу.

2.6. *Стимулювання наукової співпраці та інтердисциплінарності.* Відкриті дані та відкриті публікації сприяють розвитку академічного партнерства, створенню міжуніверситетських і міжнародних наукових консорціумів, посиленню мобільності дослідників та включенню Університету в глобальні наукові мережі.

2.7. *Підтримка розвитку відкритих освітніх ресурсів та цифрової грамотності дослідників.* Університет заохочує створення та поширення відкритих освітніх матеріалів, онлайн-курсів, відеолекцій, інструментів для самостійного опрацювання наукових методологій.

2.8. *Формування стимулюючого середовища для науковців.* Політика передбачає визнання внеску у відкриту науку як критерію академічної результативності. Депонування публікацій, відкриття даних, рецензування, управління журналами та розробка відкритих методологій враховуються при атестації, конкурсах і встановленні надбавок.

2.9. *Розширення впливу університетських досліджень на суспільство.* Відкритий доступ дозволяє громадськості, бізнесу, органам влади та освітнім закладам використовувати наукові результати для прийняття рішень і впровадження інновацій.

	<p align="center">Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»</p>	Стор. 7
	<p align="center">Положення про політику відкритої науки</p>	Редакція 1

2.10. *Інтеграція університету в міжнародні наукові мережі та платформи.* Відкрита наука є умовою входження до глобальної екосистеми знань, участі в міжнародних проєктах і збільшення цитованості робіт науковців.

3. ТЕРМІНИ І ВИЗНАЧЕННЯ

Для досягнення мети і завдань цієї Політики використовуються терміни та поняття, що узгоджуються з міжнародними стандартами відкритої науки, рекомендаціями ЮНЕСКО (2021), а також національним законодавством у сфері освіти і науки. Метою цього розділу є забезпечення чіткості, однозначності та коректності тлумачення ключових понять, що застосовуються при розробці, реалізації та моніторингу політики відкритої науки в Університеті імені Альфреда Нобеля.

Відкрита наука – система концептуальних, організаційних та технологічних практик, спрямованих на забезпечення відкритості результатів наукових досліджень, включаючи публікації, дані, методології, дослідницькі інструменти та освітні матеріали. Відкрита наука охоплює відкритий доступ, відкриті дані, відкриту експертизу, відкриті технологічні платформи, а також залучення суспільства до процесів створення та поширення знань.

Відкритий доступ (Open Access) – безкоштовний, постійний і необмежений онлайн-доступ до наукових публікацій, що дозволяє читання, завантаження, копіювання, розповсюдження, індексування та інше законне використання матеріалу без фінансових, юридичних або технічних бар'єрів, за умови коректного посилання на автора.

Інституційний репозитарій (ANU DSpace Repository) – офіційне електронне сховище Університету для збирання, збереження, систематизації, довгострокового архівування та вільного поширення результатів наукової діяльності. Репозитарій забезпечує присвоєння метаданих, індексування в міжнародних пошукових системах академічного контенту.

Наукова публікація – результат наукової діяльності, оприлюднений у формі наукової статті, монографії, матеріалів конференцій, науково-аналітичного звіту чи інших форматів, що пройшли редакційно-рецензійний контроль відповідно до стандартів видавничої етики.

Дослідницькі дані (Research Data) – усі фактичні матеріали, статистичні набори, польові записи, результати вимірювань, цифрові чи аналогові зразки, аудіовізуальні матеріали, програмні коди, моделі та інші об'єкти, що створюються або отримуються в процесі наукових досліджень і необхідні для підтвердження, відтворення та повторного аналізу результатів.

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 8
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

Принципи FAIR – міжнародний стандарт управління дослідницькими даними, що передбачає їхню знаходжуваність (*Findable*), доступність (*Accessible*), сумісність (*Interoperable*) та повторне використання (*Reusable*). Ці принципи застосовуються до всіх етапів роботи з даними – від планування до архівування.

План управління даними (Data Management Plan / DMP) – формалізований документ, що визначає стратегію створення, структурування, збереження, ліцензування, доступності та можливостей повторного використання дослідницьких даних у рамках конкретного наукового проєкту.

Відкрита ліцензія – тип авторсько-правової ліцензії, що дозволяє іншим особам законно використовувати твір із певними умовами. Найпоширенішими відкритими ліцензіями є ліцензії Creative Commons (CC), які визначають можливість копіювання, адаптації та розповсюдження робіт на засадах академічної доброчесності.

Академічна доброчесність – дотримання етичних принципів і норм, на всіх етапах наукової діяльності: від формулювання гіпотези і збору даних до інтерпретації результатів та їх оприлюднення. Це включає: чесність у представленні фактів, відсутність фальсифікації та фабрикації даних, коректне цитування, повагу до інтелектуальної власності, прозорість методології, відповідальне використання інструментів аналізу, уникнення упередженості в інтерпретації результатів.

Відтворюваність (Reproducibility) – здатність незалежного дослідника отримати аналогічні результати за умови використання описаних у дослідженні методів, матеріалів та даних. Відтворюваність є ключовим критерієм наукової надійності.

4. ПРИНЦИПИ ВІДКРИТОЇ НАУКИ

Політика відкритої науки Університету імені Альфреда Нобеля ґрунтується на системі принципів, що визначають зміст, методи, цінності та практики наукової діяльності в умовах глобальної академічної комунікації. Ці принципи формують нормативний фундамент, на якому вибудовується інституційна культура відкритості та відповідальної наукової співпраці. Дотримання принципів є обов'язковим для всіх учасників наукового процесу в Університеті — викладачів, науковців, аспірантів, докторантів, студентів та адміністративних підрозділів, що залучені до дослідницької діяльності.

4.1. *Прозорість і доступність результатів досліджень.* Університет визнає, що наукові результати мають бути доступними суспільству, яке забезпечує фінансування освіти та науки. Прозорість включає відкритий доступ до публікацій, методологій, протоколів досліджень і супровідних матеріалів, необхідних для перевірки та відтворення результатів. Забезпечення доступності здійснюється

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 9
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

шляхом депонування матеріалів у інституційному репозитарії, а також через підтримку журналів відкритого доступу.

4.2. *Відтворюваність та перевірюваність наукових результатів.* Наукова надійність базується на можливості незалежного повторення дослідження. Університет наголошує на необхідності документування процедур збору даних, обґрунтуванні методологічних рішень і чіткому описі алгоритмів аналізу. Відтворюваність передбачає також надання доступу до сирих та оброблених даних (за умови дотримання етичних та юридичних обмежень) і використання відкритих інструментів аналізу.

4.3. *Відкритість методологій та інструментів.* Дослідницькі підходи, програмне забезпечення, моделі та алгоритми, що використовуються у дослідженнях, повинні бути задокументованими, збереженими та, по можливості, доступними у відкритому форматі. Заохочується використання відкритого програмного забезпечення та відкритих стандартів даних, що сприяє сумісності, інтеоперабельності та довготривалому зберіганню результатів наукової діяльності.

4.4. *Дотримання академічної доброчесності.* Відкрита наука неможлива без високих стандартів академічної етики. В Університеті забороняються плагіат, фальсифікація та фабрикація даних, нечесні практики авторства, маніпулювання цитуванням, використання сумнівних видань (predatory journals). Етичні норми визначають обов'язок коректного визнання внесків дослідників, прозорість рецензування та відкритість процесів редакційного контролю.

4.5. *Відповідальність і повага до прав та обмежень.* Відкритість не є тотальною — вона враховує обмеження, що пов'язані з конфіденційністю, захистом персональних даних, інтелектуальною власністю, комерційними інтересами та етичними аспектами роботи з вразливими групами населення. Відкрита наука передбачає відповідальне управління доступом, де відкритими можуть бути як повні матеріали, так і окремі елементи (наприклад, лише метадані).

4.6. *Інклюзивність та участь наукової спільноти.* Відкрита наука спрямована на демократизацію наукового знання: вона підтримує участь різних груп дослідників, міжнародну мобільність, колаборацію, міждисциплінарність, а також залучення громадськості (Citizen Science). Університет розглядає науку як суспільний ресурс, що має слугувати для розвитку культури, освіти та інновацій.

4.7. *Сталий розвиток та соціальна відповідальність науки.* Наукова діяльність повинна сприяти вирішенню глобальних і локальних викликів —

 Alfred Nobel University	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 10
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

економічних, соціальних, екологічних та культурних. Університет визнає роль науки у формуванні справедливого і стійкого суспільства та підтримує дослідження, які мають суспільно значимий вплив.

5. ІНФРАСТРУКТУРА ВІДКРИТОЇ НАУКИ ТА МЕХАНІЗМИ ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

5.1. Відкритий доступ до наукових публікацій є ключовим елементом реалізації політики відкритої науки Університету імені Альфреда Нобеля. Університет виходить із того, що результати досліджень, створені за участю університету та наукової спільноти, мають циркулювати вільно та без економічних або технічних бар'єрів, сприяючи поширенню знань та інновацій у суспільстві.

5.2. Університет забезпечує відкритий доступ до публікацій через кілька механізмів, серед яких центральне місце займають:

(1) інституційний репозиторій університету, що слугує основним майданчиком для зберігання, систематизації та довгострокового доступу до результатів наукової діяльності науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів-дослідників та інших авторів, пов'язаних з університетом. У репозиторій підлягають обов'язковому завантаженню: завершені статті, що опубліковані у наукових журналах; матеріали конференцій; дисертації та автореферати; звіти про науково-дослідні роботи; навчальні та методичні матеріали; інші результати наукових досліджень, що можуть мати суспільну значущість

(2) п'ять наукових журналів університету, що функціонують за моделлю "*Gold Open Access*" — тобто їхній вміст є повністю відкритим для читачів. Усі журнали використовують прозору та незалежну систему рецензування, представлені в міжнародних бібліографічних базах даних та каталозі DOAJ (Directory of Open Access Journals), два журнали включені до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science. Журнали публікують матеріали англійською та/або українською мовами, забезпечуючи їхнє міжнародне поширення, індексацію і доступність для глобальної аудиторії.

(3) використання відкритих ліцензій, зокрема Creative Commons. Для забезпечення юридичної прозорості та захисту інтелектуальних прав університет рекомендує використовувати відкриті ліцензії Creative Commons, насамперед CC BY або CC BY-SA, які дозволяють поширення матеріалів із зазначенням авторства та без обмеження їхнього використання у наукових, навчальних та соціальних цілях.

(4) освітньо-інформаційний портал, що містить: електронну бібліотеку повнотекстових освітніх та наукових видань (навчальні посібники, підручники, словники, монографії, дисертації, журнали, статті тощо); електронний каталог, що містить інформацію про повний обсяг джерел, наявних у бібліотеці; відкритий

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 11
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

доступ до повнотекстових видань 32 бібліотек світу (в тому числі до електронних архівів Гарварда); відкритий доступ до періодичних видань Scopus, що додержуються політики Open Access; відеосемінари і тренінги для молодих науковців; інформацію про наукові події;

(5) підтримка практик самоархівування та публікування у відкритих рецензованих виданнях міжнародного рівня. Університет підтримує політику самоархівування, відповідно до якої автори зобов'язані розміщувати остаточну чи прийнятну до публікації версію статті у репозиторії. Усі публікації мають супроводжуватися метаданими, включаючи анотацію, ключові слова, ORCID-ідентифікатори авторів та стандартні бібліографічні посилання.

5.3. Університет заохочує науковців публікуватися у провідних міжнародних виданнях відкритого доступу та підтримує участь у глобальних ініціативах OPEN, OASPA, UNESCO Open Science Recommendation, а також дотримання принципів Plan S.

Таким чином, відкритий доступ до наукових публікацій в університеті є системною практикою, спрямованою на забезпечення максимальної видимості наукових результатів, підвищення академічної культури та соціальної значущості університетської науки.

6. УПРАВЛІННЯ ВІДКРИТИМИ ДОСЛІДНИЦЬКИМИ ДАНИМИ

6.1. Управління дослідницькими даними є ключовим компонентом відкритої науки, оскільки саме дані становлять основу наукових висновків, перевірюваності результатів і можливості їхнього відтворення іншими дослідниками. Університет імені Альфреда Нобеля визнає цінність дослідницьких даних як стратегічного ресурсу, що потребує системного зберігання, впорядкування та відповідального поширення. Запровадження чітких норм щодо управління даними сприяє як підвищенню якості досліджень, так і зміцненню академічної доброчесності та репутації університету.

6.2. Дослідникам університету рекомендується розробляти *План управління дослідницькими даними (Data Management Plan, DMP)* на етапі підготовки проєкту або наукового дослідження. DMP описує: типи даних, що будуть створені або використані; методи їхнього збору; стандарти та формати; заходи щодо забезпечення безпеки та резервного копіювання; умови поширення; обмеження доступу (за наявності); місця довгострокового зберігання.

6.3. Інституційний репозиторій університету є основною платформою для довгострокового зберігання та відкритого доступу до дослідницьких даних.

	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стр. 12
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

Дослідницькі дані розміщуються у репозиторії разом із метаданими, описом контексту дослідження, інструкціями щодо використання та, у разі потреби, посиланням на відповідні публікації. Для розміщених наборів даних університет використовує унікальні постійні ідентифікатори (DOI), що забезпечують можливість цитування та відстеження впливу. Це сприяє підвищенню видимості наукових результатів та зміцненню академічного авторства.

6.4. Університет заохочує дослідників використовувати також міжнародні репозиторії даних, зокрема *Zenodo*, *Figshare*, *OSF*, *Dryad*, а також галузеві бази даних, що відповідають вимогам відкритих стандартів та гарантують довгострокове зберігання. Вибір репозиторію визначається природою даних, вимогами журналів та умовами партнерських проєктів.

6.5. Відкриття дослідницьких даних здійснюється з урахуванням етичних норм, конфіденційності та захисту персональних даних. Дані, що містять інформацію особистого характеру, можуть бути відкриті лише після анонімізації, деперсоналізації або отримання відповідних дозволів. Дані, що мають комерційну цінність або інтелектуальний потенціал для патентування, можуть бути тимчасово обмежені до моменту завершення правових процедур.

6.6. Для забезпечення відповідального та якісного управління даними університет регулярно проводить навчання, консультації та методичну підтримку. Бібліотека університету та департамент науки розробляють рекомендації, інструкції та шаблони DMP, а також організують тренінги з відкритих даних, FAIR-принципів та використання репозиторіїв.

7. ЛІЦЕНЗУВАННЯ ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО

7.1. Політика відкритої науки Університету імені Альфреда Нобеля передбачає чітке врегулювання питань, пов'язаних з авторським правом, інтелектуальною власністю та відкритим ліцензуванням результатів наукової діяльності. Одне із завдань Політики – забезпечити баланс між захистом прав авторів і максимально широким поширенням наукових знань на засадах відкритості та суспільного доступу.

7.2. Основним принципом університетської політики є визнання авторства. Усі результати досліджень, створені співробітниками та здобувачами освіти університету, належать їхнім авторам у межах, визначених чинним законодавством України та внутрішніми регламентами університету. При публікації, розміщенні у

 Alfred Nobel University	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 13
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

репозиторії або передачі результатів третім сторонам авторство має бути чітко визначене та задокументоване.

7.3. Для публікацій, що поширюються у відкритому доступі, університет рекомендує використання *відкритих ліцензій Creative Commons*, зокрема:

CC BY (Attribution) – дозволяє іншим користуватися матеріалом за умови обов’язкового зазначення автора; є основною рекомендованою ліцензією.

CC BY-SA (Attribution-ShareAlike) – дозволяє використання та модифікацію за умови поширення похідних матеріалів на тих самих умовах.

CC BY-NC (Attribution-NonCommercial) – обмежує комерційне використання матеріалу без дозволу автора.

CC0 (Public Domain Dedication) – передбачає відмову автора від авторських прав і передачу матеріалу в суспільне надбання (рекомендовано для відкритих наборів даних).

7.4. Вибір конкретної ліцензії залишається за автором, проте університет заохочує використання ліцензій *CC BY* як найбільш відповідних принципам відкритої науки та міжнародним вимогам відкритого доступу (*OASPA, UNESCO, cOAlition S*).

7.5. У випадку, коли результати дослідження містять дані з обмеженим доступом (персональні дані, комерційна таємниця, об’єкти патентування), перед їхнім оприлюдненням проводиться експертиза на предмет дотримання правових, етичних і контрактних зобов’язань. Університет забезпечує консультативну підтримку у сфері ліцензування та правового захисту інтелектуальної власності через відповідні структурні підрозділи.

7.6. Патентоспроможні розробки, технології, технічні рішення та інші інноваційні продукти можуть бути тимчасово закритими до моменту завершення процедури патентування або укладення договорів про комерціалізацію. Водночас університет прагне забезпечити можливість публікації результатів дослідження після завершення правового оформлення на умовах відкритого доступу.

7.7. Для запобігання порушенням авторських прав університет впроваджує:

- обов’язкове використання систем перевірки на збіг та плагіат,
- навчання з авторського права і відкритих ліцензій,
- консультації щодо правильного цитування та повторного використання матеріалів.

 Alfred Nobel University	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 14
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

8. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ І ВІДТВОРЮВАНІСТЬ ДОСЛІДЖЕНЬ

8.1. Академічна доброчесність є фундаментальною умовою якісної наукової діяльності та ключовим принципом політики відкритої науки Університету імені Альфреда Нобеля. Відкритість наукових результатів має сенс лише тоді, коли ці результати ґрунтуються на чесності, прозорості, дотриманні етичних норм та відповідних методологічних стандартів. Університет визнає, що забезпечення доброчесності та відтворюваності досліджень потребує як інституційних механізмів підтримки, так і формування культури відповідального наукового пошуку.

8.2. Університет впроваджує такі механізми підтримки наукової доброчесності та відтворюваності:

(1) *політика запобігання академічному плагіату*. Всі дослідницькі матеріали перед поданням до публікації або розміщенням у репозиторії проходять перевірку на збіги в спеціалізованих системах. Результати перевірки зберігаються та можуть бути використані для внутрішніх аудиторських процедур.

(2) *прозоре документування методів і процедур*. Дослідники зобов'язані детально описувати дослідницькі підходи, інструменти збору даних, аналітичні алгоритми, параметри моделей, програмне забезпечення та його версії.

(3) *етична експертиза досліджень*. Дослідження, що включають роботу з людьми, персональними даними, біологічними зразками, вразливими групами чи потенційними ризиками, підлягають обов'язковому розгляду комітетом з етики наукових публікацій Університету. Рішення комітету додається до фінального звіту чи публікації.

(4) *навчання з академічної доброчесності*. Університет організовує регулярні тренінги, консультації та методичні семінари щодо етики досліджень, уникнення хибних наукових практик, достовірної обробки даних та побудови відтворюваних дослідницьких моделей.

8.3. Порухення принципів наукової доброчесності розглядається відповідно до внутрішніх процедур Університету та може передбачати дисциплінарні заходи, перегляд публікаційної політики авторів, відкликання робіт або обмеження доступу до фінансування.

8.4. Забезпечення академічної доброчесності та відтворюваності є ціннісним фундаментом Університету імені Альфреда Нобеля як відкритої, відповідальної та надійної академічної спільноти.

 Alfred Nobel University	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 15
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

9. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

9.1. Ефективне впровадження комплексної Політики відкритої науки в Університеті імені Альфреда Нобеля потребує узгодженої діяльності всіх ланок управління, наукових та освітніх структур. Кожен підрозділ має чітко визначену роль у забезпеченні сталого функціонування системи відкритого доступу, належного зберігання дослідницьких даних, дотримання принципів академічної доброчесності та інтеграції відкритої науки в навчальний процес і дослідницькі практики.

9.2. *Ректорат та адміністративні підрозділи.* Керівництво Університету відповідає за стратегічне планування та забезпечення організаційних, фінансових і кадрових умов для реалізації політики відкритої науки. Адміністрація затверджує необхідні нормативні документи, визначає пріоритети розвитку інфраструктури відкритого доступу та забезпечує включення критеріїв відкритості наукових результатів до системи оцінювання ефективності науково-педагогічних працівників та структурних підрозділів.

9.3. *Вчена рада, Редакційна рада та Комісія з етики наукових публікацій.* Вчена рада здійснює загальне академічне регулювання впровадження принципів відкритої науки, ухвалює рекомендації щодо розвитку інституційних репозиторних практик, прозорості рецензування та управління дослідницькими даними. Редакційна рада та Комісія з етики наукових публікацій контролюють відповідність публікацій і даних стандартам відкритого доступу, аналізують дотримання вимог до відкритих ліцензій, а також розглядають етичні питання, що виникають під час відкритого оприлюднення результатів.

9.4. *Кафедри та наукові лабораторії* – забезпечують безпосередню організацію та підтримку впровадження відкритих дослідницьких практик серед науково-педагогічних працівників і студентів. Вони відповідають за:

- проведення наукових семінарів, присвячених відкритому доступу та управлінню даними;
- заохочення до публікацій у рецензованих відкритих журналах, що індексуються міжнародними базами;
- контроль за депонуванням статей та інших результатів дослідження в інституційному репозиторії;
- інформування здобувачів освіти про вимоги до прозорості дослідницьких процедур та доброчесного цитування.
- керівники кафедр відповідають за включення принципів відкритої науки до освітніх програм і методичних матеріалів.

 Alfred Nobel University	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 16
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

9.5. *Наукова бібліотека та служби репозиторію* забезпечують:

- функціонування інституційного репозиторію;
- надання метаданих для дослідницьких матеріалів;
- консультації щодо авторського права, ліцензій Creative Commons та вибору надійних журналів;
- проведення тренінгів із відкритих наукових платформ, індексів цитування та академічної доброчесності;
- перевірку наукових журналів на предмет належності до хижацьких практик.

9.6. *IT-служби та цифрова інфраструктура*. IT-відділ забезпечує технічну підтримку репозиторію, захист дослідницьких даних, функціонування комунікаційних і публікаційних платформ, інтеграцію з міжнародними системами (ORCID, Crossref, DOAJ тощо), а також безпечне зберігання даних.

9.7. *Дослідники та викладачі*. Науковці несуть персональну відповідальність за дотримання політики відкритої науки: депонування публікацій, коректне управління даними, вибір відкритих ліцензій, дотримання принципів доброчесності та уникнення хижацьких практик.

10. МОНІТОРИНГ І ОЦІНЮВАННЯ ПОЛІТИКИ ВІДКРИТОЇ НАУКИ

10.1. Моніторинг і оцінювання реалізації Політики відкритої науки є невід’ємним механізмом забезпечення її дієвості, прозорості та відповідності сучасним вимогам глобального наукового середовища. Систематичний збір даних, аналіз успішності впровадження окремих заходів, а також періодичне оновлення політики дозволяють Університету адаптуватися до нових міжнародних стандартів, технологічних рішень та змін у соціально-науковому контексті.

10.2. *Основною метою моніторингу* є забезпечення сталого функціонування механізмів відкритої науки та належної якості її реалізації. Це передбачає оцінювання рівня відповідності діяльності Університету принципам відкритості, доступності, відтворюваності та етичності наукових досліджень. Моніторинг спрямований також на виявлення бар’єрів у реалізації політики і формування рекомендацій щодо їх подолання.

10.3. *Об’єкти і показники моніторингу*. Моніторинг охоплює такі ключові напрями діяльності:

- рівень депонування наукових статей та матеріалів у інституційному репозиторії;

	<p align="center">Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»</p>	<p>Стор. 17</p>
	<p align="center">Положення про політику відкритої науки</p>	<p>Редакція 1</p>

- частка публікацій, доступних у відкритому доступі (у тому числі в журналах університету);
- відповідність ліцензійного супроводу матеріалів політиці відкритих ліцензій (Creative Commons та ін.);
- кількість і якість управління та документування дослідницьких даних;
- дотримання процедур рецензування і академічної доброчесності;
- ступінь інтеграції відкритої науки в освітні та наукові програми;
- активність участі університетських дослідників у міжнародних ініціативах відкритої науки (ORCID, Crossref, DOAJ, OJS, OpenAIRE тощо).

Кількісні показники доповнюються якісним аналізом експертних відгуків, результатів внутрішніх аудитів та оцінки наукових підрозділів.

10.4. *Уповноважені органи моніторингу.* Загальне координаційне керівництво моніторингом здійснює Комісія з наукової діяльності Вченої ради університету. Операційний контроль та підготовка звітів покладаються на:

- Департамент науки (моніторинг репозиторію, ліцензій та індексування);
- відділ забезпечення якості освіти і досліджень (аналіз прозорості та доброчесності);
- IT-службу (технічний аналіз доступності і збереження даних);
- керівників кафедр (оцінка практик на рівні академічних колективів).

10.5. *Частота та форми звітності.* Щорічно формується *Звіт про наукову діяльність та реалізацію політики відкритої науки*, який:

- розглядається Вченою радою,
- оприлюднюється на офіційному сайті університету,
- використовується для коригування стратегічних планів розвитку.

За потреби можуть проводитися тематичні аудити (наприклад: оцінка публікаційної активності або управління даними на кафедрах).

10.6. *Механізми коригування Політики.* За результатами моніторингу можуть вноситися зміни до:

- інституційних регламентів зберігання і поширення даних;
- вимог до звітності наукових підрозділів;
- умов здійснення наукових проектів;
- критеріїв атестації, заохочення і підтримки дослідників.

10.7. Політика підлягає комплексному перегляду не рідше ніж раз на три роки або раніше — у разі значних змін у міжнародних стандартах.

 Alfred Nobel University	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 18
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

11. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

11.1. Політика відкритої науки в Університеті імені Альфреда Нобеля є фундаментальним нормативним документом, що регулює підходи до створення, зберігання, поширення та повторного використання результатів наукової та освітньої діяльності університетської спільноти. Її впровадження ґрунтується на усвідомленні того, що відкритість є ключовою умовою академічної свободи, наукової доброчесності, глобальної взаємодії та суспільної відповідальності закладу вищої освіти.

11.2. *Набуття чинності.* Ця політика набуває чинності після її затвердження Вченою радою університету та видання відповідного наказу ректора. З моменту набуття чинності всі структурні підрозділи, працівники та здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися її положень у межах своїх посадових та академічних обов'язків.

11.3. *Адаптивність і динамічність політики.* Політика відкритої науки розглядається як динамічний документ, що потребує періодичного перегляду з урахуванням:

- розвитку світових практик відкритого доступу та управління даними;
- зміни законодавства України та міжнародних нормативів;
- появи нових цифрових сервісів, репозиторних платформ та можливостей штучного інтелекту в управлінні знаннями;
- етичних викликів, пов'язаних із відкритим поширенням інформації.

Регулярне оновлення Політики дозволить Університету зберігати актуальність інституційних стандартів та забезпечувати конкурентоспроможність у глобальному академічному середовищі.

11.4. *Поширення та комунікація.* Для формування стабільної культури відкритої науки університет забезпечує:

- оприлюднення Політики на офіційному вебсайті університету та вебсайтах наукових журналах;
- інформування науково-педагогічних (педагогічних) працівників, співробітників і здобувачів через електронні розсилки, тренінги та семінари;
- включення ключових принципів політики до навчальних курсів з академічного письма, наукових методів і дослідницької етики;
- популяризацію відкритої науки через публічні лекції, наукові форуми, конференції та партнерські проєкти.

Комунікаційна відкритість є передумовою сталої практичної реалізації політики.

 ANU Alfred Nobel University	Вищий навчальний заклад «Університет імені Альфреда Нобеля»	Стор. 19
	Положення про політику відкритої науки	Редакція 1

11.5. *Суспільний вимір Політики.* Університет визнає свою відповідальність перед суспільством за поширення достовірних, перевірених, репрезентативних знань, що можуть сприяти формуванню освіченого громадянства, підтримці демократичних процесів, сталому соціально-економічному розвитку та культурному збагаченню спільноти. Відкритість університетських досліджень розглядається не лише як академічний стандарт, але і як важливий інструмент служіння суспільству.